

Kriminaalmenetluse seadustiku, riigilõivuseaduse ja riigi õigusabi seaduse muutmise seadus (kohtumenetluse otstarbekamaks muutmise)

§ 1. Kriminaalmenetluse seadustiku muutmise

Kriminaalmenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 10 täiendatakse lõikega 11 järgmises sõnastuses:

„(11) Kohtumääruse peale, millega kohus jätab rahuldamata taotluse tõlgi kaasamiseks või dokumentide tõlkimiseks, võib tõlgi kaasamist või tõlget taotlenud isik esitada määruskaebuse. Ringkonnakohtu määrus määruskaebuse lahendamisel ei ole vaidlustatav.“;

2) paragrahvi 12 lõiget 2 täiendatakse teise ja kolmanda lausega järgmises sõnastuses:

„Määrus, millega kohus piirab kohtuistungil avalikkust, on vaidlustatav määruskaebuse korras. Ringkonnakohtu määrus määruskaebuse lahendamisel ei ole vaidlustatav.“;

3) paragrahvi 12 lõiget 3 täiendatakse pärast tekstiosa „jälgida uurimisasutuse“ tekstiosaga „ja prokuratuuri“;

4) paragrahvi 12 lõikest 4¹ jäetakse välja sõna „põhistatud“;

5) paragrahvi 12 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„(6) Isik, keda kohustatakse vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 4¹ saladust hoidma, võib kohtumääruse peale esitada määruskaebuse.“;

6) seadustikku täiendatakse §-ga 14¹ järgmises sõnastuses:

„§ 14¹. Kohtuistungite pidamine videosilla vahendusel

(1) Kohus võib kõikides kohtuastmetes kohtuistungeid pidada videosilla vahendusel, kui see ei ole vastuolus avalike huvidega ning kahtlustatava ja süüdistatava kaitseõigus on tagatud.

(2) Kohtuistungite pidamine videosilla vahendusel on käesoleva seadustiku tähenduses olukord, kus kohtunik või kohtuistungil osaleja ei viibi füüsiliselt kohtusaalis, vaid suhtleb teiste istungil osalejatega mõlemas suunas reaalajas pilti ja heli edastava tehnilise lahenduse abil.

(3) Kohus võib menetlusosalist või muud isikut kohustada kohtuistungil osalema videosilla vahendusel, kui see võimaldaks vältida viivitust kohtumenetluses ja täidetud on käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimused.

(4) Süüdistatavat võib kohus üldmenetluses kohtuistungil videosilla vahendusel osalema kohustada üksnes juhul, kui sellela tekiks oht, et kriminaalasjas lõpplahendit mõistliku aja jooksul teha ei ole võimalik, täidetud on käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimused ja süüdistataval on või talle tagatakse vajaliku tehnilise lahenduse kasutamise võimalus.

(5) Kui kohus peab kohtuistungil videosilla vahendusel, tuleb kohtumajas menetlusosalistele tagada võimalus kohtuistungil osalemiseks ja mõistlikule arvule pealtvaatajatele võimalus istungi jälgimiseks. Kinnipidamisasutuses viibivale menetlusosalisele võib istungil osalemiseks vajaliku tehnilise võimaluse luua kinnipidamisasutuses.

(6) Kohus võib kohtuistungil korra tagamiseks katkestada korrarikkuja seadmest heli või pildi edastamise või katkestada videoühenduse korrarikkujaga. Kui kohus korrarikkumise tõttu isikuga videoühenduse katkestab, loetakse see isik istungisaalist eemaldatuks käesoleva seadustiku § 267 lõike 1 punkti 1 tähenduses.“;

7) paragrahvi 15 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 15. Tõendite uurimise vahetus“;

8) paragrahvi 15¹ tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõigetega 2–4 järgmises sõnastuses:

„(2) Kohtumenetluse pool esitab taotlused ja vastuväited kohtule esimesel võimalusel.

(3) Kui pool ei esita vastuväidet, ehkki tal vastuväite esitamiseks võimalus oli ja pool teadis või pidi menetlusviga teadma, ei saa ta vastuväidet hiljem esitada ega sellele tugineda kohtulahendi peale edasi kaevates.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatu ei piira tuginemist käesoleva seadustiku § 339 lõike 1 punktides 1–10 sätestatud kriminaalmenetlusõiguse olulistele rikkumistele ega sellele, et aset leidnud rikkumised kogumis moodustavad käesoleva seadustiku § 339 lõike 1 punktis 12 sätestatud rikkumise.“;

9) paragrahvi 19 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Ringkonnakohtus arutab vähemalt kolmest ringkonnakohtunikust koosnevas kohtukoosseisus:

1) kriminaalasja apellatsiooni korras;

2) määruskaebusi kriminaalmenetluse lõpetamise või sellest keeldumise määruste peale;

3) määruskaebusi käesoleva seadustiku § 126¹⁶ lõikes 1, § 189 lõikes 3, § 390 lõikes 4, §-s 402 ja § 403⁹ lõikes 1 nimetatud kohtulahendite peale;

4) süüteo menetluses tekitatud kahju hüvitamise seaduse § 17 lõikes 3 ning § 19 lõigetes 1 ja 3 nimetatud kohtulahendite peale.

(2) Ringkonnakohtu esimees võib ringkonnakohtu kollegiaalsesse koosseisu kaasata sama kohturingkonna maakohtu kohtuniku tema nõusolekul.

(3) Ringkonnakohtunik ainuisikuliselt:

1) toimetab eelmenetlust kõigis kriminaalajades;

2) vaatab läbi käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 2–4 nimetatud määruskaebusi ja käesoleva seadustiku §-s 208 nimetatud kaebusi.

(4) Korraldava määruse, mille peale ei saa seaduse kohaselt edasi kaevata, võib kõigis kriminaalajades kogu menetluse vältel teha ringkonnakohtunik ainuisikuliselt.“;

10) paragrahvi 24 lõiked 4 ja 5 tunnistatakse kehtetuks;

11) seadustikku täiendatakse §-ga 27² järgmises sõnastuses:

„§ 27². Eeluurimiskohtuniku lahendatavate asjade kohtualluvus

(1) Üldjuhul täidab eeluurimiskohtuniku ülesandeid selle maakohtu kohtunik, kelle tööpiirkonnas on kuritegu toime pandud, arvestades käesoleva seadustiku §-des 25 ja 27 sätestatud erisusi. Kui kuriteo toimepanemise kohta ei ole võimalik üheselt kindlaks määrata, täidab eeluurimiskohtuniku ülesandeid menetlustoimingu tegemise koha järgse maakohtu eeluurimiskohtunik.

(2) Käesoleva seadustiku §-des 89, 90¹–91¹, 99², 124, 126, 126⁴, 128, 138, 138¹, 141⁴, 142, 214 ja 215 sätestatud juhtudel täidab eeluurimiskohtuniku ülesandeid:

1) Harju Maakohtu kohtunik, kui käesoleva paragrahvi lõike 1 järgi peaks eeluurimiskohtuniku ülesandeid täitma Pärnu Maakohtu kohtunik;

2) Pärnu Maakohtu kohtunik, kui käesoleva paragrahvi lõike 1 järgi peaks eeluurimiskohtuniku ülesandeid täitma Harju Maakohtu kohtunik;

3) Tartu Maakohtu kohtunik, kui käesoleva paragrahvi lõike 1 järgi peaks eeluurimiskohtuniku ülesandeid täitma Viru Maakohtu kohtunik;

4) Viru Maakohtu kohtunik, kui käesoleva paragrahvi lõike 1 järgi peaks eeluurimiskohtuniku ülesandeid täitma Tartu Maakohtu kohtunik.

(3) Ühes kriminaalasjas täidab eeluurimiskohtuniku ülesandeid võimaluse korral üks kohtunik. Kui eeluurimiskohtuniku ülesanded jagunevad käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 kohaselt kahe kohtu vahel, täidab kummaski kohtus eeluurimiskohtuniku ülesandeid võimaluse korral üks kohtunik.

(4) Kohtute töökoormuse otstarbekamaks jaotamiseks võib vastava tööpiirkonna ringkonnakohtu esimees määrata, et mõnes konkreetses kriminaalasjas või teatud üldiste tunnuste alusel kindlaksmääratavates kriminaalasjades täidab käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud ülesandeid lõikes 1 nimetatud kohtu kohtunik.“;

12) paragrahvi 38¹ täiendatakse lõikega 5¹ järgmises sõnastuses:

„(5¹) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 4 või 5 nimetatud riigilõivuvaba tsiviilhagi või avalikõiguslik nõudeavaldus jäeti kriminaalmenetluses läbi vaatamata, võib kannatanu sama hagi või avalduse esitada riigilõivuvabalt tsiviil- või halduskohtumenetluses.“;

13) paragrahvi 41 lõike 3 teist lauset täiendatakse pärast tekstiosa „võib kohus“ tekstiosaga „prokuratuuri taotlusel või“;

14) paragrahvi 44¹ lõiked 2–5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kohtumenetluses võib kohus otsustada asenduskaitseja määramise, kui valitud või määratud kaitsja ei saa ilmuda kohtuistungile üldmenetluse asjas, milles ta on võtnud endale kaitsekohustuse, või ei saa ebamõistlikult pika aja jooksul oma kohustusi efektiivselt täita ja ta ei ole nimetanud endale asenduskaitset. Asenduskaitseja määramise peale saab süüdistatav või kaitsja esitada määruskaebuse. Määruskaebuse lahendamisel tehtud ringkonnakohtu määrus ei ole vaidlustatav.

(3) Kui kohus määrab kohtumenetluses asenduskaitseja, peab Eesti Advokatuur nimetama kaitsja ühe kuu jooksul arvates kohtumääruse tegemisest ning tagama nimetatud kaitsja osalemise kohtumenetluses hiljemalt kahe kuu möödumisel tema nimetamisest arvates. Kui kohtumääruse koostamisest arvates ühe kuu jooksul selgub, et valitud või määratud kaitsja saab ise asuda kaitsekohustust täitma, võib kohus asenduskaitseja määramise tühistada, teatades sellest advokatuurile.

(4) Määratud asenduskaitsja osaleb kriminaalmenetluses seni, kuni kohus ta kaitsekohustusest vabastab.

(5) Käesolevas paragrahvis nimetatud juhtudel ei lõpeta asenduskaitsja määramine kahtlustatava või süüdistatava valitud või määratud kaitsja volitust ega vabasta kaitsjat kaitsekohustusest. Kohus võib määratud kaitsja kaitsekohustusest vabastada, kui süüdistatavale määratakse asenduskaitsja.“;

15) paragrahvi 48 pealkirja täiendatakse pärast tekstiosa „Kaitsjast loobumine“ tekstiosaga „ja kaitsja vahetamine“;

16) paragrahvi 48 tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

„(2) Kui kahtlustatav või süüdistatav lõpetab kliendilepingu valitud kaitsjaga, tuleb kaitsjal menetlejale sellest viivitamata teatada ning kahtlustataval või süüdistataval on kohustus menetleja antud tähtajaks menetlejale teatada, kes on uus kaitsja. Kui kaitsja vahetamine toob kaasa viivituse menetluses, võib menetleja määrata asenduskaitsja vastavalt käesoleva seadustiku §-s 44¹ sätestatule.“;

17) paragrahvi 49 lõike 1 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) on samas kriminaalasjas eeluurimiskohtunikuna teinud käesoleva seadustiku §-s 126⁴, 132, 134, 135 või 137 nimetatud kohtumääruse, välja arvatud kriminaalasja arutamisel kokkuleppe- ja käskmenetluses või tegutsemisel eeluurimiskohtunikuna;“;

18) paragrahvi 57 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Taandamismenetluse lahendab kohus määrusega.“;

19) paragrahvi 60 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 60. Tõendus, üldtuntus ja omaksvõtt“;

20) paragrahvi 60 lõiget 1 täiendatakse pärast tekstiosa „või üldtuntuks“ tekstiosaga „või omaks võetuks“;

21) paragrahvi 60 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Omaksvõtt on vastaspoole faktiväitega selgesõnaline ja tingimusteta nõustumine kohtule adresseeritud kirjalikus avalduses või suuliselt kohtuistungil. Kohus võib tunnistada asjaolu omaks võetuks, kui vabatahtlikku nõustumist sellega on kinnitanud kõik kohtumenetluse pooled, kelle nõue või vastuväide asjaolust sõltub ja kohtul ei ole põhjust kahelda omaks võetud asjaolu tõele vastavuses.“;

22) paragrahvi 69 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Menetleja võib vajaduse korral toimetada isiku kaugülekuulamise.“;

23) paragrahvi 72 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Tervishoiutöötajal ei ole õigust käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 3 alusel keelduda ütluste andmisest selle isiku tervises seisundi kohta, kes väidab, et ei saa tervise tõttu kohtuistungil osaleda.“;

24) paragrahvi 74 lõike 3 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Tunnistaja taotlusel ei märgita ülekuulamisprotokollis tema elu- ja töökohta, õppeasutuse nimetust ega sidevahendite andmeid.“;

25) paragrahvi 90¹ lõige 5 ja lõike 6 kolmas lause ning § 91 lõike 2 teine lause tunnistatakse kehtetuks;

26) paragrahvi 91 lõikest 6 jäetakse välja tekstiosa „, mis võib olla koostatud pealdisena prokuratuuri määrusel“;

27) paragrahvi 91¹ sissejuhatav lauseosa muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kui muu menetlustoimingu kui läbiotsimise tegemiseks on vaja valdaja tahte vastaselt siseneda hoonesse, ruumi, sõidukisse või piirdega alale, lähtutakse käesoleva seadustiku §-s 91 sätestatud korrast, välja arvatud.“;

28) paragrahvi 102 lõiget 2 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses

„Määrus, millega otsustatakse kahtlustatava või süüdistatava raviasutusse paigutamine, on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

29) paragrahvi 124 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kui asitõendina kasutatavat objekti ei ole uurimistoimingu protokollis tõendamiseks vajaliku üksikasjalikkusega kirjeldatud, võib teha asitõendi tunnuste talletamiseks või esiletoomiseks selle vaatluse.“;

30) paragrahvi 126 täiendatakse lõikega 8 järgmises sõnastuses:

„(8) Eeluurimiskohtuniku või kohtu määrus, millega otsustatakse asitõendi suhtes võetavad meetmed, on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

31) paragrahvi 126¹² lõiget 1 täiendatakse pärast tekstiosa „kriminaalasja lahendamiseks,“ tekstiosaga „samuti nende saamiseks tehtud jälitustoimingute kohta antud prokuratuuri või kohtu lubasid“;

32) paragrahvi 126¹⁴ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Isikul, keda on käesoleva seadustiku § 126¹³ kohaselt teavitatud, võimaldatakse soovi korral tutvuda tema kohta kogutud andmetega ja jälitustoimingu käigus tehtud foto, filmi, heli- või videosalvestise või muu teabetalletusega. Kahtlustatava kohta jälitustoiminguga kogutud andmeid tutvustatakse hiljemalt kohtueelse menetluse lõpuleviimisel koos kriminaaltoimiku tutvumiseks esitamisega.“;

33) paragrahvi 126¹⁴ täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Prokuratuuri loal võib kuni vastava aluse äralangemiseni jätta tutvustamata andmed, mis ilmselgelt ei ole seotud tõendamiseseme asjaoludega ega ole tarvilikud tõendi usaldusväärsuse hindamiseks, ja:

1) mille tutvustamine võib ebaproportsionaalselt kahjustada teise isiku seadusega tagatud õigusi ja vabadusi;

2) mis sisaldavad riigisaladust või salastatud välisteavet või teise isiku seadusega kaitstud saladusi;

3) mille tutvustamine võib seada ohtu jälitusasutuse töötaja, politseiagendi, variisiku, salajasele koostööle kaasatud isiku või jälitustoimingu osalenud muu isiku või nende lähikondsete elu, tervise, au, hea nime või vara;

4) mille tutvustamine võib seada ohtu politseiagendi, variisiku ja salajasele koostööle kaasatud isiku õiguse hoida koostööd saladuses;

5) mida ei ole võimalik eraldada ja esitada selliselt, et neist ei ilmneks andmed, mis on loetletud käesoleva lõike punktides 1–4.“;

34) paragrahvi 126¹⁶ lõige 1 tunnistatakse kehtetuks;

35) paragrahvi 128 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Elukohast lahkumise keeld seisneb kahtlustatava või süüdistatava või juriidilisest isikust kahtlustatava või süüdistatava esindaja kohustuses mitte lahkuda menetleja loata Eesti Vabariigist ega kauemaks kui kolmeks ööpäevaks oma elukohast.“;

36) paragrahvi 128 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Kohtumäärus elukohast lahkumise keelu kohaldamise kohta on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

37) paragrahvi 131 lõige 3¹ tunnistatakse kehtetuks;

38) paragrahvi 132 lõike 1 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) vahistatava isiku nimi ja isikukood, selle puudumisel sünniaeg;“;

39) paragrahvi 132 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Vahistamise või vahistamisest keeldumise määrus on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

40) paragrahvi 135 lõige 5² tunnistatakse kehtetuks;

41) paragrahvi 135 täiendatakse lõikega 8 järgmises sõnastuses:

„(8) Kohtumäärus, millega lahendatakse taotlus kautsjoni kohaldamiseks, on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

42) paragrahvi 137 lõiked 2¹ ja 5 tunnistatakse kehtetuks;

43) paragrahvi 137¹ täiendatakse lõikega 10 järgmises sõnastuses:

„(10) Kohtumäärus, millega lahendatakse taotlus elektroonilise valve kohaldamiseks, on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

44) paragrahvi 138¹ täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„(6) Trahvimäärus on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

45) paragrahvi 140 lõige 3¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3¹) Kui tagaotsitava kohta on tehtud vahistamismäärus või temale mõistetud vangistus on täitmisele pööratud, edastatakse tagaotsitavaks kuulutamise korral järelevalvetoimikule koos tagaotsitavaks kuulutamise määrusega ka vahistamismäärus või täitmisele pööratud vangistuse aluseks olev jõustunud kohtulahend.“;

46) paragrahvi 141 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Määrus, millega otsustati taotlus kahtlustatava või süüdistatava ametist kõrvaldamiseks, on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

47) paragrahvi 141¹ lõiked 1³ ja 3¹ ning § 141² lg 2¹ tunnistatakse kehtetuks;

48) paragrahvi 141⁴ täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(12) Kohtumäärus, millega kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud abinõud või keeldutakse selle kohaldamisest, on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

49) paragrahvi 143¹ täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Kohtumääruse peale, millega kohaldatakse kahtlustatava või süüdistatava suhtes käesoleva paragrahvi kohaselt lisapiiranguid, võib kahtlustatav, süüdistatav ja kaitsja esitada määruskaebuse.“;

50) paragrahvi 145 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Määrus on menetleja otsustus, millega lahendatakse taotlus või korraldatakse menetluse edasist käiku. Seaduses sätestatud juhul võib menetleja kriminaalasja lahendada määrusega. Menetleja teeb määrused kirjalikult, kui käesolev seadustik ei sätesta teisiti.

(2) Määrusest peab nähtuma:

- 1) kes on määruse teinud;
- 2) millal on määrus tehtud;
- 3) millises kriminaalasjas on määrus tehtud;
- 4) mille kohta määrus on tehtud;
- 5) määruse sisu ja menetlusõiguslik alus;
- 6) määruse vaidlustamise kord, kui määrust saab kriminaalasja lõpplahendist eraldi vaidlustada.

(3) Kohtuistungil võib kohus teha suulisi määruseid, mis protokollitakse.

(4) Kui määrus on kriminaalasja lõpplahendiks või määrust saab vaidlustada kriminaalasja lõpplahendist eraldi, tuleb lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud teabele määruses esitada ka määruse aluseks olevad asjaolud ja õiguslikud põhjendused.

(5) Kui käesolev seadustik ei nõua määruse vormistamist eraldi dokumendina, võib eeluurimiskohtunik või kohus määruse teha pealdisena lahendataval taotlusel, kordamata taotluses sisalduvaid andmeid ja põhjendusi. Käesolevat lõiget ei kohaldata määrustele, millega lahendatakse määruskaebus või kaebus, mis on esitatud käesoleva seadustiku § 208 lg 1 alusel.

(6) Määrusele, millega kohustatakse menetlusosalist tasuma Eesti Vabariigile rahasumma sellise nõude alusel, mis ei ole tekkinud riigi ega riigi haldusorgani osalemisest kohtus menetlusosalisena, võib eraldi dokumendis lisada nõude tasumiseks vajalikud andmed.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud nõude täitmiseks vajalike andmete loetelu ja nende vormistamise tehnilised nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

(8) Menetleja määrust tema menetluses olevas kriminaalasjas on kohustatud täitma kõik isikud.“;

51) paragrahvi 153 lõike 1 punktist 1 jäetakse välja tekstiosa „ja koht“;

52) paragrahvi 153 lõike 1 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) kriminaalasja number;“;

53) paragrahvi 154 lõike 1 punktist 1 jäetakse välja tekstiosa „ja koht“;

54) paragrahvi 154 lõike 1 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„3) kriminaalasja number;“;

55) paragrahvi 154 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Süüdistusakti põhiosas esitatakse:

- 1) süüdistuse sisu;
- 2) kuriteo kvalifikatsioon karistusseadustiku vastava paragrahvi, lõike ja punkti järgi;
- 3) konfiskeerimise taotlus ja asjaolud, millel see taotlus põhineb.“;

56) paragrahvi 154 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Süüdistusakti lõpposas märgitakse:

- 1) karistust kergendavad ja raskendavad asjaolud;
- 2) andmed selle kohta, kas kannatanu on esitanud käesoleva seadustiku § 38 lõike 5 punktis 2 või 4 nimetatud taotluse või avaldanud punktis 5 nimetatud arvamuse;
- 3) tõendid, mis kinnitavad süüdistuse aluseks olevaid asjaolusid, viidates, millist asjaolu millise tõendiga tõendada soovitakse;
- 4) andmed süüdistatavale tõkendite kohaldamise ja muutmise ning kehtiva tõkendi kohta;
- 5) välisriigi kodanikust süüdistatava korral andmed karistusseadustiku §-s 54 sätestatud lisakaristusena väljasaatmise kohaldamise võimalikkuse kohta;
- 6) andmed varalise karistuse arvutamise aluseks olevate asjaolude kohta;
- 7) andmed narkomaanide sõltuvusravi või seksuaalkurjategijate kompleksravi kohaldamise eelduseks olevate asjaolude kohta;
- 8) andmed järelevalvet vajavate süüdistatava hoolduse või eestkoste all olevate inimeste ja järelevalvet vajava süüdistatava vara kohta;
- 9) andmed asitõendite ja muude kriminaalmenetluses äravõetud objektide kohta;
- 10) andmed kriminaalmenetluse kulude kohta;
- 11) riiklikusse sõrmejälgede registrisse, andmekogusse ABIS ja riiklikusse DNA-registrisse kantud andmete loetelu;
- 12) andmed kriminaalhooldusametniku määramise kohta.“;

57) paragrahvi 160³ lõige 1¹ tunnistatakse kehtetuks;

58) paragrahvi 160⁴ lõikest 2 jäetakse välja tekstiosa „motiveeritud“;

59) paragrahvi 175 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Kui kohus on süüdistatavale määranud asenduskaitaja, kellel on kaitsekohustus samaaegselt valitud kaitsjaga, võib kohus määrata, et menetluskulu hulka arvatakse ainult määratud asenduskaitaja tasu ja kulud põhjendatud ja vajalikus ulatuses.“;

60) paragrahvi 185 lõiget 1 täiendatakse pärast tekstiosa „lahend, kannab“ tekstiosaga „sellele osale vastavas ulatuses, milles kohtuotsus muudeti või tühistati,“;

61) paragrahvi 186 lõiget 1 täiendatakse pärast tekstiosa „lahend, kannab“ tekstiosaga „sellele osale vastavas ulatuses, milles kohtuotsus muudeti või tühistati,“;

62) paragrahvi 195 lõikes 4 asendatakse tekstiosa „mittealustamise teatise“ tekstiosaga „alustamata jätmise teates“;

63) paragrahvi 202 lõikest 1 jäetakse välja tekstiosa „ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud endale kohustuse tasuda kulud ning“;

64) paragrahvi 202 lõike 2 punkti 1 täiendatakse pärast tekstiosa „tekitatud kahju“ tekstiosaga „menetleja määratud ulatuses“;

65) paragrahvi 202 lõiget 3 täiendatakse pärast tekstiosa „punktides 4–5“ tekstiosaga „ja 7“;

66) paragrahvi 206 lõike 1¹ esimene ja teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„Kriminaalmenetluse lõpetamise määruse võib teha põhjendusteta. Sellisel juhul märgitakse määruses kannatanu õigus esitada määruse saamisest arvates kümne päeva jooksul menetlejale taotlus põhjendustega määruse saamiseks.“;

67) paragrahvi 207 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud kaebuse võib esitada kriminaalmenetluse alustamata jätmise põhjendustega teate, prokuratuuri koostatud kaebuse lahendamise määruse või põhjendustega kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest arvates kümne päeva jooksul.“;

68) paragrahvi 213 täiendatakse lõikega 6¹ järgmises sõnastuses:
„(6¹) Prokurör võib oma menetluses olevas kriminaalasjas määrusega tühistada oma varasema korralduse või nõude ning parandada vead varem tehtud määruses.“;

69) paragrahvi 216 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„(4) Kriminaalasjast võib eraldada kriminaalasja ühe või mitme kuriteo osas, samuti kriminaalasju ühendada, kui see võimaldab menetlust otstarbekamalt toimetada.“;

70) paragrahvi 223 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„(3) Kui prokuratuur tunnistab kohtueelse menetluse lõpuleviiduks, esitab ta kriminaaltoimiku ja jälitustoimingutega kogutud andmed tutvumiseks käesoleva seadustiku § 224 järgi. Jälitustoimingutega kogutud andmete tutvustamisel juhindatakse käesoleva seadustiku §-s 126¹⁴ sätestatust.“;

71) paragrahvi 224 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:
„(3) Prokuratuur võib jätta koopia andmata sellisest kriminaalasja juurde võetud materjalist, millest koopia tegemine ei ole võimalik või on tehnoloogiliselt ebaproportsionaalselt keerukas, aga samuti juhul, kui koopia andmisega kaasneks oht teise isiku tervisele või varale, ning käesoleva seadustiku § 12 lõikes 1 nimetatud põhjustel. Materjal, millest koopiat ei tehta, esitatakse kaitsja, kannatanu, tsiviilkostja või käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud juhul kahtlustatava taotlusel talle tutvumiseks.“;

72) paragrahvi 226 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:
„(3¹) Soovides kohtusse ütlusi andma kutsuda isikut, keda ei ole kohtueelses menetluses üle kuulatud, esitab prokuratuur koos süüdistusaktiga teistele kohtumenetluse pooltele kirjaliku

kokkuvõtte kohtusse kutsutava isiku ütluste eeldatavast sisust või selle võimatuse korral põhjenduse, miks ütluste eeldatav sisu ei ole teada.“;

73) paragrahvi 227 lõike 3 punkti 4 täiendatakse pärast tekstiosa „muud taotlused“ tekstiosaga „, sealhulgas taotlus tunnistada lubamatuks süüdistusaktis nimetatud tõend“;

74) paragrahvi 227 täiendatakse lõigetega 6 ja 7 järgmises sõnastuses:

„(6) Kui kaitsja soovib kohtus esitada tõendi, mis ei ole kriminaaltoimikus, tuleb kaitsjal samal ajal kaitseaktiga või selle võimatuse korral kohtu määratud tähtajaks esitada teistele kohtumenetluse pooltele tõendi koopia või võimaldada neil asitõendiga tutvuda.

(7) Soovides kohtusse ütlusi andma kutsuda isikut, keda ei ole kohtueelses menetluses üle kuulatud, esitab kaitsja samal ajal kaitseaktiga teistele kohtumenetluse pooltele kirjaliku kokkuvõtte kohtusse kutsutava isiku ütluste eeldatavast sisust või põhjenduse, miks ütluste eeldatav sisu ei ole teada.“;

75) paragrahvi 228 pealkirjas asendatakse sõna „prokuratuuri“ sõnaga „ringkonnaprokuratuuri“;

76) paragrahvi 228 lõiked 1–3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Menetlusosalisel ja menetlusvälisel isikul on õigus enne seda, kui prokuratuur süüdistusakti kohtusse on saatnud, esitada prokuratuurile kaebus uurimisasutuse tegevuse peale kohtueelses menetluses ja nõuda oma õigusi rikkuva tegevuse lõpetamist.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikul on õigus enne süüdistusakti kohtusse saatmist esitada Riigiprokuratuurile kaebus ringkonnaprokuratuuri tegevuse peale.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud kaebus esitatakse kümne päeva jooksul arvates päevast, mil isik sai teada või pidi teada saada oma õiguste rikkumisest, kaebuse lahendajale vahetult või isiku kaudu, kelle tegevuse peale kaevatakse.“;

77) paragrahvi 228 lõike 4 punktid 3 ja 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) tegevus, mille peale kaevatakse; määruse või menetlustoimingu tegemise kuupäev ja selle isiku nimi, kelle osas menetlustoiming või määrus vaidlustatakse;

4) milles seisneb kaebaja õiguste rikkumine, mille lõpetamist nõutakse;“;

78) paragrahvi 229 lõike 2 punktid 1-3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) jätta kaebuse rahuldamata või jätta kaebuse läbi vaatamata;

2) rahuldada kaebuse täielikult või osaliselt;

3) tühistada vaidlustatud määruse või peatada vaidlustatud tegevuse täielikult või osaliselt, kõrvaldades õiguste rikkumise.“;

79) paragrahvi 230 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui menetlusosaline soovib kaevata Riigiprokuratuuri tegevuse peale või kui menetlusosaline ei nõustu Riigiprokuratuuri määrusega, millega lahendati tema kaebus ringkonnaprokuratuuri või uurimisasutuse tegevuse peale, on tal õigus esitada kaebus maakohtu eeluurimiskohtunikule, kelle tööpiirkonnas toimub tegevus, mida menetlusosaline vaidlustab.“;

80) paragrahvi 230 lõiget 2 täiendatakse pärast tekstiosa „vaidlustatavast määrusest“ tekstiosaga „või oma õiguste rikkumisest“;

81) paragrahvi 231 lõiget 2 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„ Kui kohus peab vajalikuks, võib ta kaebuse lahendamiseks pidada istungi, kuhu kutsutakse kaebuse esitaja ja prokurör.“;

82) paragrahvi 231 lõike 3 punktid 1-3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„1) jätta kaebuse rahuldamata või jätta kaebuse läbi vaatamata;

2) rahuldada kaebuse täielikult või osaliselt;

3) tühistada vaidlustatud määruse või peatada vaidlustatud tegevuse täielikult või osaliselt, kõrvaldades õiguste rikkumise.“;

83) paragrahvi 231 lõige 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Eeluurimiskohtuniku määruse peale jälitustoimingu käigu, sellest teavitamata jätmise või sellega kogutud andmete tutvustamata jätmise küsimustes võib määrusest puudutatud menetlusväline isik esitada määruskaebuse. Kohtumenetluse pool võib neile küsimustele tugineda kohtumenetluses.“;

84) paragrahvi 234 lõike 5 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Süüdistatav ja prokuratuur võivad lühimenetluse kohaldamise taotlusest loobuda enne kohtuliku uurimise alustamist.“;

85) seadustikku täiendatakse §-ga 234¹ järgmises sõnastuses:

„§ 234¹. Tsiviilhagi ja avalik-õiguslik nõudeavaldus lühimenetluses

(1) Leides, et tsiviilhagi või avalik-õiguslik nõudeavaldus on tervikuna või olulises osas lubamatu või põhjendamatu või takistaks oluliselt kriminaalasja kiiret lahendamist, tagastab prokuratuur selle määrusega kannatanule. Käesoleva lõike alusel tsiviilhagi või avalik-õigusliku nõudeavalduse läbi vaatamata jätmise määrus ei ole vaidlustatav.

(2) Prokuratuuri määruses tuleb selgitada, et tsiviilhagi või avalik-õigusliku nõudeavalduse läbi vaatamata jätmise ei välista sama nõude esitamist tsiviilkohtumenetluse või halduskohtumenetluse korras või avalik-õigusliku nõudeavalduse aluseks olnud kohustuse sissenõudmist haldusmenetluses.

(3) Kui pärast tsiviilhagi või avalik-õigusliku nõudeavalduse läbi vaatamata jätmist käesoleva paragrahvi alusel jätkub samas asjas menetlus muus menetlusliigis kui lühimenetluses, lisatakse tsiviilhagi või avalik-õiguslik nõudeavaldus süüdistusaktile käesoleva seadustiku § 226 lõikes 7 sätestatud korras, kui sama nõuet ei ole esitatud juba tsiviil- või halduskohtumenetluse korras ja haldusorgan ei ole avalik-õiguslikus nõudeavalduses esitatud nõuet haldusaktiga lahendanud.“;

86) paragrahvi 235¹ lõiget 1 täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

„4) tsiviilhagi või avalik-õigusliku nõudeavalduse läbi vaatamata jätmiseks käesoleva seadustiku § 234¹ lõikes 1 sätestatud alustel.“;

87) paragrahvi 235¹ lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kohtuliku eelmenetluse läbiviimisel juhendatakse käesoleva seadustiku paragrahvidest 257²-262.“;

88) paragrahvi 236 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

89) paragrahvi 237 lõige 5 tunnistatakse kehtetuks;

90) paragrahvi 238 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohus teeb nõupidamistoas ühe järgmistest lahenditest:

1) mõistab süüdistatava kohtuotsusega süüdi või õigeks;

2) lõpetab määrusega kriminaalmenetluse, kui ilmnevad käesoleva seadustiku § 199 lõike 1 punktides 2–6 loetletud alused;

3) tagastab kriminaaltoimiku prokuratuurile ja suunab määrusega süüdistusakti üldmenetluses kohtu alla andmise otsustamiseks jagamisele, kui puuduvad lühimenetluse kohaldamise alused või kriminaaltoimiku materjalid ei ole piisavad kriminaalasja lahendamiseks lühimenetluses.“;

91) paragrahvi 238 täiendatakse lõigetega 3 ja 4 järgmises sõnastuses:

„(3) Suunates süüdistusakti üldmenetluses kohtu alla andmise otsustamiseks jagamisele, märgib kohus määruses, kas süüdistatavale kohaldatud tõkend jääb kuni kohtu alla andmise otsustamiseni kehtima või tühistatakse.

(4) Määrus, millega kohus lõpetab kriminaalmenetluse, on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

92) paragrahvi 239 lõike 2 punkti 1 sõnastusest jäetakse välja tekstiosad „188, “ ja „§ 200 lõike 2 punktis 5,“;

93) paragrahvi 244¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Leides, et tsiviilhagi või avalik-õiguslik nõudeavaldus on tervikuna või olulises osas lubamatu või põhjendamatu või takistaks oluliselt kriminaalasja kiiret lahendamist, tagastab prokuratuur selle määrusega kannatanule. Käesoleva lõike alusel tsiviilhagi või avalik-õigusliku nõudeavalduse läbi vaatamata jätmise määrus ei ole vaidlustatav.“;

94) paragrahvi 244¹ lõikest 4 jäetakse välja tekstiosa „tsiviilkohtumenetluse“;

95) paragrahvi 245 lõike 1 punktist 1 jäetakse välja tekstiosa „ja koht“;

96) paragrahvi 245¹ lg 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kohtuliku eelmenetluse läbiviimisel juhindutakse käesoleva seadustiku paragrahvidest 257² – 262.“;

97) paragrahvi 246 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

98) paragrahvi 248 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Määrus, millega kohus lõpetab kriminaalmenetluse, on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

99) paragrahvi 253 tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

„(2) Määrus, millega kohus lõpetab kriminaalmenetluse, on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

100) paragrahvi 254 lõike 2 punktist 2 jäetakse välja tekstiosa „ja koht“;

101) paragrahvi 257 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Kuni esimese kaitseakti kohtule esitamiseni võib prokuratuur süüdistusaktis teha parandusi, saates kohtule, süüdistatavale ja kaitsjale parandatud süüdistusakti, või süüdistusakti tagasi võtta. Kui kohus on süüdistatava kohtu alla andnud, kohaldatakse süüdistusakti muutmisele käesoleva seadustiku §-i 268.“;

102) paragrahv 257¹ tunnistatakse kehtetuks.

103) seadustikku täiendatakse paragrahviga 257² järgmises sõnastuses:

„**§ 257². Kohtuliku eelmenetluse läbiviimine**

(1) Kohtulikus eelmenetluses otsustab kohus süüdistatava kohtu alla andmise, tõkendi või muude menetlust tagavate meetmete kohaldamise ja tsiviilhagi menetlusse võtmise, lahendab kohtuliku arutamise korralduslikud küsimused ja poolte taotlused ning planeerib kohtuliku arutamise.

(2) Eelmenetluses võib kohus:

1) nõuda pooltelt eelmenetluses lahendatavates küsimustes kirjalikke seisukohti, andes nende esitamiseks vajaduse korral tähtaja ja kehtestades vajaduse korral mahupiirangu;

2) määrata, mis ajaks ja mil viisil peab pool teistele kohtumenetluse pooltele tutvumiseks esitama tõendid, mida neile varem tutvustatud ei ole;

3) pidada eelistungeid, küsitleda kohtumenetluse pooli ja vastu võtta tõendeid, sealhulgas korraldada tunnistaja riskküsitlust, eelmenetluse küsimuste lahendamiseks.

(3) Kohus planeerib koostöös kohtumenetluse pooltega kohtuliku arutamise sellisel viisil, mis aitab vältida tarbetut ajakulu, isikute korduvat kohtusse kutsumist ja kohtuistungi edasilükkamist.

(4) Kui kohtule on esitatud taotlus mõni tõend lubamatuks tunnistada või tunnistada mingid asjaolud omaks võetuks, tuleb see taotlus lahendada eelmenetluses. Eelmenetluse küsimused tuleb lahendada selliselt, et kohtule ei saaks teatavaks kriminaalasjas lubamatu tõendi sisu.

(5) Kui kohus eelistungit ei pea, tuleb pooltele tagada muu võimalus eelmenetluses lahendatava küsimuse kohta seisukohta avaldada.“;

104) paragrahvi 258 lõike 1 punktid 2, 2¹ ja 4 ning lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

105) paragrahvi 259 lõiked 3 ja 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Vajaduse korral võib eelistungile kutsuda teisi isikuid. Kui eelistung korraldatakse tsiviilhagi või avalik-õigusliku nõudeavalduse menetlusse võtmise otsustamiseks või tsiviilhagi või avalik-õigusliku nõudeavalduse läbivaatamise ettevalmistamiseks, kutsutakse eelistungile ka kannatanu ja tsiviilkostja või nende esindajad.

(4) Eelistung protokollitakse.“;

106) paragrahvi 259 lõige 5 tunnistatakse kehtetuks;

107) paragrahvi 261 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Kui eelmenetluses lahendatava küsimuse lahendamiseks on vajalik tõendite esitamine ja uurimine, tehakse seda käesoleva seadustiku §-de 286–296² kohaselt.“;

108) paragrahvi 261 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

109) paragrahvi 262 pealkirjas asendatakse sõna „eelistungil“ sõnaga „eelmenetluses“;

110) paragrahvi 262 lõike 1 sissejuhatavas lauseosas asendatakse sõna „Eelistungil“ sõnaga „Eelmenetluses“;

111) paragrahvi 262 lõike 1 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) kriminaalmenetluse osaliseks või täielikuks lõpetamiseks käesoleva seadustiku § 199 lõike 1 punktides 2–6 ja §-des 201–203¹ loetletud juhtudel;“;

112) paragrahvi 262 lõiget 1 täiendatakse punktiga 6 järgmises sõnastuses:

„6) asjaolude omaks võetuks tunnistamise kohta.“;

113) paragrahvi 262 täiendatakse lõigetega 3–5 järgmises sõnastuses:

„(3) Kui kohus võtab vastu omaksvõtu, märgitakse määruses, millised asjaolud tunnistatakse omaks võetuks. Omaksvõtu vastuvõtmist või tagasilükkamist ei pea põhjendama.

(4) Kui kohus tunnistab eelmenetluses tõendi lubamatuks, on tõendit esitada soovinud poolel õigus esitada sama asjaolu kohta muid tõendeid. Pool teeb tõendi teistele kohtumenetluse pooltele esimesel võimalusel kättesaadavaks.

(5) Kui kohus leiab eelmenetluses, et süüdistusaktis kirjeldatud teod ei vasta ühelegi süüteo koosseisule, võib kohus eelmenetluses teha otsuse, millega mõistab süüdistatava õigeks.“;

114) paragrahvi 263 täiendatakse punktiga 2¹ järgmises sõnastuses:

„2¹) faktilised asjaolud, mille kohus on lugenud omaks võetuks;“;

115) paragrahvi 263¹ täiendatakse lõigetega 1¹ ja 1² järgmises sõnastuses:

„(1¹) Tsiviilhagi või avalik-õigusliku nõudeavalduse võib kohus jätta läbi vaatamata lisaks käesoleva seadustiku § 296² lg-s 1 nimetatud alustele ka põhjusel, et see oma mahukuse või keerukuse tõttu takistaks kriminaalasja kiiret lahendamist.

(1²) Määruse peale, millega kohus jätab tsiviilhagi või avalik-õigusliku nõudeavalduse läbi vaatamata, võib kannatanu esitada määruskaebuse. Määruskaebuse lahendamisel tehtud ringkonnakohtu määrus ei ole vaidlustatav.“;

116) paragrahvi 267 täiendatakse lõikega 9 järgmises sõnastuses:

„(9) Kohtumääruse, millega isikule kohaldatakse aresti või teda trahvitakse, võib isik vaidlustada määruskaebuse korras. Määruskaebuse esitamine ei takista kohtuliku arutamise jätkamist.“;

117) paragrahvi 268 täiendatakse lõigetega 7 ja 8 järgmises sõnastuses:

„(7) Kui kohus pärast kõikide prokuratuuri tõendite uurimist leiab, et ei ole tuvastatud kuriteosündmust ega kuritegu või ilmselt ei ole tõendatud, et kuriteo on toime pannud süüdistatav, võib kohus pärast poolte seisukoha ärakuulamist selle kuriteo osas kohtulikku arutamist mitte jätkata ja süüdistatava õigeks mõista. Edasise arutamise jätkamiseks mõistmise taotluse rahuldamata jätmist ei pea põhjendama.

(8) Prokuratuur võib igal ajal süüdistusest osaliselt või täielikult loobuda. Süüdistuses, millest prokuratuur loobub, kohtulikku arutamist ei jätkata ning süüdistatav mõistetakse õigeks.“;

118) paragrahvi 269 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kriminaalasja võib erandlikult arutada süüdistatava osavõtuta, kui kohtuistungil on süüdistatava kaitsja ja kohus leiab, et asja arutamine süüdistatava kohalviibimiseta on võimalik ega ole vastuolus avalike huvidega ning:

1) süüdistatav on eemaldatud istungisaalist käesoleva seadustiku § 267 lõikes 1 sätestatud alusel ja korras;

2) on küllaldane alus arvata, et süüdistatav hoidub kohtusse ilmumisest kõrvale ja tema leidmiseks on tehtud mõistlikke pingutusi;

3) süüdistatav on end tahtlikult viinud seisundisse, mis välistab tema osavõtu kohtulikust arutamisest;

4) süüdistatav on esitanud kohtule põhjendatud taotluse arutada asja tema osavõtuta;

5) süüdistatav on juriidiline isik, kelle pädev organ ei ole kriminaalmenetlusest kõrvalehoidmise eesmärgil juhatuse liiget või liikmeid valinud või kelle juhatuse liikme asukohta Eesti Vabariigis ei suudeta tuvastada, kui tema kohtusse kutsumiseks on tehtud mõistlikke pingutusi;

6) kohtuistungil ajast ja kohast teavitatud süüdistatav on jätnud istungile ilmumata ega ole esitanud kohtule mõjuvat põhjust istungi edasilükkamiseks.“;

119) paragrahvi 274 täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:

„(7) Kohtumäärus, millega kriminaalmenetlus lõpetatakse, on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

120) paragrahvi 274¹ täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Kohtumenetluse kiirendamise taotluse läbivaatamisel tehtud määrus on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

121) paragrahvi 274² täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Määrus, millega kriminaalmenetlus lõpetatakse menetluse mõistliku aja möödumise tõttu või keeldutakse sellel alusel menetluse lõpetamisest, on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

122) paragrahvi 275 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„(6) Tõkendi kohaldamise, muutmise, või tühistamise peale võib prokuratuur, süüdistatav või kaitsja esitada määruskaebuse.“;

123) paragrahv 276 tunnistatakse kehtetuks;

124) paragrahvi 286¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohus võtab vastu ainult sellise tõendi ja korraldab sellise tõendi kogumise, mis on lubatav ja millel on kriminaalasjas tähtsus.“;

125) paragrahvi 286¹ lõiget 2 täiendatakse punktiga 3¹ järgmises sõnastuses:

„5) asjaolu, mille tõendamiseks tõendit esitada soovitakse, on omaks võetud või kohus on selle tunnistanud üldtuntuks.“;

126) paragrahvi 286¹ täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Taotlus tõend lubamatuks tunnistada on lubatud esitada üksnes juhul, kui pool ei saanud taotlust mõjuval põhjusel varem esitada.“;

127) paragrahvi 286¹ täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Kohus lahendab tõendi lubatavuse küsimuse võimalikult kohe pärast sellekohase vaidluse tekkimist selliselt, et lubamatu tõendi sisu ei saaks kohtule teatavaks. Kui kohus otsustab tõendi lubamatuks tunnistada, seda kohtuistungil ei uurita ja kohtutoimikusse ei võeta ning tõendit esitada soovinud poolel on õigus sama asjaolu tõendamiseks esitada muid tõendeid.“;

128) seadustikku täiendatakse §-ga 286³ järgmises sõnastuses:

„**§ 286³. Omaks võetud asjaolude esitamine**

(1) Pool, kes soovib tugineda asjaoludele, mis on kohtulikus eelmenetluses omaks võetuks tunnistatud, avaldab kohtuistungil asjakohases osas ja otstarbekal viisil kohtumääruse, millega asjaolud omaks võetuks tunnistati. Kui kohus leiab, et see ei riku kohtuistungil avalikkuse põhimõtet, võib määruse jätta avaldamata.

(2) Kui pool taotleb asjaolu tuvastamist omaksvõtu alusel kohtuistungil, esitab ta kohtule käesoleva seadustiku § 60 lõikes 4 nimetatud kirjaliku avalduse, milles omaksvõtt sisaldub. Suuliselt kohtuistungil esitatud ja protokolli kantud omaksvõtu kohta ei ole eraldi avaldust vaja esitada.

(3) Kohus võib enne asjaolude omaks võetuks lugemise taotluse lahendamist küsitleda omaksvõtuga seotud kohtumenetluse pooli, et teha kindlaks, kas nad saavad aru omaksvõtu menetluslikust tähendusest ja kas omaksvõtt on vabatahtlik.

(4) Kui kohus kohtuliku uurimise käigus leiab, et asjaolu, mis oli varem tunnistatud omaks võetuks, ilmselgelt ei saa esineda, lükkab kohus omaksvõtu tagasi ning annab pooltele võimaluse selle asjaolu kohta tõendeid esitada.

(5) Omaksvõtust võib pool taganeda üksnes teiste kohtumenetluse poolte ja kohtu nõusolekul või juhul, kui taganev pool tõendab, et omaks võetud asjaolu ei esine ja pool ei saanud mõjuval põhjusel tõendeid selle kohta varem esitada.“;

129) paragrahvi 288 lõike 1 teine lause tunnistatakse kehtetuks;

130) paragrahvi 288 täiendatakse lõigetega 1¹ ja 1² järgmises sõnastuses:

„(1¹) Kui lisaks prokuratuurile on sama tunnistaja kutsumist taotlenud ka teine kohtumenetluse pool, on tunnistaja esmasküsitlejaks teistsuguse kokkuleppe puudumisel prokurör. Muul juhul, kui sama tunnistaja kutsumist on taotlenud mitu kohtumenetluse poolt ja pooled esmasküsitlemise õiguses kokkuleppele ei jõua, määrab esmasküsitleja kohus.

(1²) Kui kohtumenetluse poolel on kohtumenetluses kaitsja või esindaja, viib risküsitleluse läbi tema. Kannatanu, tsiviilkostja, kolmas isik ja süüdistatav võivad esitada tunnistajale küsimusi pärast oma kaitsjat või esindajat kohtu loal, kui taotluse rahuldamata jätmine kahjustaks oluliselt kohtumenetluse poole huve.“;

131) paragrahvi 288 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Esmasküsitlelusele ei või kohtu loata esitada suunavaid küsimusi. Esmasküsitlelusele järgneb teisesküsitletus ülejäänud kohtumenetluse pooltelt.“;

132) paragrahvi 288 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Poolte vahel teistsuguse kokkuleppe puudumise korral on teisesküsitlemise järjekord järgmine:

- 1) prokuratuuri tunnistajaid küsitleb esimesena kannatanu, seejärel kaitsja, tsiviilkostja ja kolmas isik;
- 2) kaitse tunnistajaid küsitlevad esimesena ülejäänud kaitsjad, seejärel prokurör, kannatanu, tsiviilkostja ja kolmas isik;
- 3) kannatanu tunnistajaid küsitlevad esimesena ülejäänud kannatanud, seejärel prokurör, kaitsja, tsiviilkostja ja kolmas isik;
- 4) tsiviilkostja tunnistajaid küsitlevad esimesena ülejäänud tsiviilkostjad, seejärel kaitsja, kolmas isik, kannatanu ja prokurör;
- 5) kolmanda isiku tunnistajaid küsitlevad esimesena ülejäänud kolmandad isikud, seejärel tsiviilkostja, kaitsja, prokurör ja kannatanu.“;

133) paragrahvi 288 täiendatakse lõikega 4¹ järgmises sõnastuses:

„(4¹) Kohus võib lubada riskküsitlust läbi viia mitmes osas, kui see on otstarbekas, ja anda kohtumenetluse poolele täiendava võimaluse tunnistajat riskküsitluse käigus küsitleda, kui selleta saaksid oluliselt kahjustada kohtumenetluse poole huvid.“;

134) paragrahvi 288 lõige 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(6) Kohtul on õigus kriminaalmenetluse asjaolude kohta küsitleda tunnistajat pärast seda, kui pooled on tunnistajat küsitlenud.“;

135) paragrahvi 288 lõike 9 punktist 2 jäetakse välja tekstiosa „ning küsitleda tunnistajat nende autentsuse, päritolu ja omavaheliste seoste kohta“;

136) paragrahvi 288 lõiget 9 täiendatakse punktiga 2¹ järgmises sõnastuses:

„2¹) näidata kohtu poolt vastu võetud asitõendeid ja dokumente ning esitada tunnistajale nende kohta küsimusi;“;

137) paragrahvi 288 lõige 10 tunnistatakse kehtetuks;

138) paragrahv 288² tunnistatakse kehtetuks;

139) paragrahvi 289 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Riskküsitlusel antud ütluste usaldusväarsuse kontrollimiseks võib pool riskküsitluse käigus küsitleda tunnistajat tema varasemate samu asjaolusid puudutavate väidete kohta ning avaldada asjakohases ulatuses tunnistaja varasemaid väiteid sisaldavaid dokumente ja andmekandjaid.“;

140) paragrahvi 289 lõiked 2 ja 3 tunnistatakse kehtetuks;

141) paragrahvi 289 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Riskküsitlusel antud ütluste usaldusväarsuse kontrollimiseks võib üle kuulata isiku, kellele tunnistaja on varem esitanud väite, mis puudutab asjaolusid, mille kohta tunnistaja riskküsitlusel ütlusi andis.“;

142) paragrahvi 289¹ täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Kui tunnistaja keeldub riskküsitluse käigus kohtumenetluse poole küsimusele vastamast, välja arvatud käesoleva seadustiku § 288 lõikes 5 ettenähtud juhul, võib kohus kohtumenetluse poole taotlusel riskküsitluse käigus käesoleva seadustiku § 291 lõikes 3 sätestatud tingimusi silmas pidades tõendamiseseme asjaolude tõendamiseks vastu võtta tunnistaja varasemad ütlused selle kohta, millele tunnistaja keeldus vastamast.“;

143) paragrahv 290¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 290¹. Alaealise, psüühikahäirega või puudega tunnistaja ütluste vastuvõtmise erisused

(1) Kohus võib kohtumenetluse poole taotlusel jätta tunnistaja kohtusse kutsumata ja lubada tõendina esitada tunnistaja poolt kohtueelses menetluses antud ütlusi, kui need on videosalvestatud ning kaitsjal on olnud võimalus esitada tunnistajale kohtueelses menetluses küsimusi tõendamiseseme asjaolude kohta, kui:

1) tunnistaja on noorem kui kümneaastane ja korduv ülekuulamine võib mõjuda kahjulikult tema psüühikale;

2) tunnistaja on noorem kui neljateistaastane ja ülekuulamine on seotud perevägivalla või seksuaalse väärkohtlemisega;

3) tunnistaja on kohtus ütluste andmist takistava kõne-, meele- või vaimupuudega või psüühikahäiretega.

(2) Kui kohus leiab pärast käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tõendi uurimist, et tunnistajat on vaja täiendavate asjaolude kohta küsitleda, võib ta küsitleda tunnistajat omal algatusel või kohtumenetluse poolte koostatud kirjalike küsimuste alusel.“;

144) paragrahvi 293 lõiget 1 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Süüdistatavat küsitleb esimesena kaitsja, kui pooled ei ole teisiti kokku leppinud.“;

145) paragrahvi 293 lõiked 3 ja 4 tunnistatakse kehtetuks;

146) paragrahvi 296 lõike 3 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kui kohus võtab lõikes 1 nimetatud tõendi vastu, avaldab tõendi esitanud kohtumenetluse pool selle asjakohases ulatuses viisil, mis arvestab konkreetse tõendi olemust ning selle kasutamise eesmärki.“;

147) paragrahvi 296 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Kui pool avaldab tõendeid viisil või mahus, mis on tõendi olemust ja selle avaldamise eesmärki arvestades selgelt ebaotstarbekas ja üleliia ajamahukas, võib kohus määrata, kuidas tõend avaldatakse.“;

148) paragrahvi 297 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kohus võib kohtumenetluse poole taotlusel või pärast kohtumenetluse poolte esitatud tõendite uurimise lõpetamist omal algatusel määrata täiendavate tõendite kogumise.“;

149) paragrahvi 297 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel dokumente, asitõendeid ja andmeid nõudes määrab kohus tõendi esitamise selliselt, et tõend laekuks otse selle kogumist taotlenud poole kätte. Kohtu algatusel kogutud tõendi teeb kohus viivitamata kohtumenetluse pooltele tutvumiseks kättesaadavaks. Prokuratuuri taotlusel kogutud tõendi teeb prokuratuur viivitamata tutvumiseks kättesaadavaks teistele kohtumenetluse pooltele olenemata sellest, kas prokuratuur tõendit kohtule esitada kavatseb.“;

150) paragrahvi 298 täiendatakse lõigetega 4 ja 5 järgmises sõnastuses:

„(4) Kohtuvaidluse korraldamiseks võib kohus kohtuvaidluse eel tõstatada kohtuvaidluses käsitlemiseks küsimusi, määrata kohtukõnedele mõistliku ajapiirangu ning määrata, kas ja millises mahus võivad kohtumenetluse pooled esitada kirjalikke seisukohti.

(5) Kui kohus on otsustanud kohtuvaidluse eel lubada pooltel esitada kirjalikke seisukohti, määrab kohus seisukohtade esitamiseks mõistliku tähtaja, mis võimaldab vastaspoolel enne kohtuvaidlust seisukohtadega tutvuda.“;

151) paragrahvi 299 lõiget 1 täiendatakse pärast tekstiosa „kannatanu, tsiviilkostja“ tekstiosaga „, kolmas isik“;

152) paragrahvi 300 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kohus võib kohtukõne katkestada, kui selles käsitletakse kriminaalasjaväliseid asjaolusid.“;

153) paragrahv 301 tunnistatakse kehtetuks;

154) paragrahvi 305¹ lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Kohus võib vastu võetud süüstava tõendi kohtuotsuse tegemisel lubamatuks tunnistada, kui tõend on saadud süüdistatava põhiõiguste raske rikkumise tulemusel ja tõendi lubamatuse aluseks olev asjaolu ilmnes alles kohtuotsuse tegemisel. Kui kohus tunnistab juba vastu võetud tõendi kohtuotsuse tegemisel lubamatuks, uuendab kohus kohtuliku uurimise ja annab poolele võimaluse lubamatuks tunnistatud tõendi asemel muid tõendeid esitada.“;

155) paragrahvi 306 lõike 1 punktis 1 asendatakse sõna „süüstatakse“ sõnaga „süüdistatakse“;

156) paragrahvi 306 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„(6) Kohtuotsuses vigade parandamise määrus on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

157) paragrahvi 311 lõike 1 punktist 2 jäetakse välja tekstiosa „ja koht“;

158) paragrahvi 311 lõike 1 punktid 3 ja 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„3) otsuse teinud kohtu nimetus ja kohtukoosseis ning prokuröri ja kaitsja nimed;

4) süüdistatava nimi ja isikukood või selle puudumisel sünniaeg;“;

159) paragrahvi 311 lõike 1 punkt 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„6) karistusseadustiku paragrahv, lõige ja punkt, kus on sätestatud kuritegu, milles süüdistatuna on süüdistatav kohtu alla antud või milles teda süüdistatakse käesoleva seadustiku § 268 kohaselt muudetud süüdistuses.“;

160) paragrahvi 312 lõike 1 punkti 3 täiendatakse pärast tekstiosa „on tunnistanud“ tekstiosaga „omaks võetuks või“;

161) paragrahvi 312 lõike 1 punkti 6 täiendatakse pärast tekstiosa „süüdistuse“ tekstiosaga „kvalifikatsiooni“;

162) paragrahvi 318 lõike 3 punkti 2 täiendatakse pärast tekstiosa „esitanud prokuratuur“ tekstiosaga „, või juhul, kui maakohus on kuriteo kvalifitseerinud või teo eest karistuse mõistnud ilmselges vastuolus seadusega“;

163) paragrahvi 319 täiendatakse lõikega 8 järgmises sõnastuses:

„(8) Apellatsiooni läbi vaatamata jätmise määruse peale võib appellatsiooni esitaja esitada määruskaebuse.“;

164) paragrahvi 321 täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:

„(7) Apellant võib appellatsioonis tugineda maakohtus aset leidnud menetlusõiguse rikkumisele üksnes juhul, kui ta esitas maakohtule rikkumise kohta õigeaegselt vastuväite või kui ta ei saanud vastuväidet esitada temast mitteoleneval mõjuval põhjusel. Tuginemist käesoleva seadustiku § 339 lõike 1 punktides 1—10 sätestatud kriminaalmenetlusõiguse olulistele rikkumistele ega sellele, et aset leidnud rikkumised kogumis moodustavad sama lõike punktis 12 sätestatud rikkumise, ei piirata.“;

165) paragrahvi 326 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Määruse peale, millega appellatsioon jäetakse läbi vaatamata, võib appellant esitada määruskaebuse.“;

166) paragrahvi 328 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud määrus on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

167) paragrahvi 334 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

168) paragrahvi 336 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Kohus võib kohtukõnedele määrata mõistliku ajapiirangu, sekkuda kõnesse ja küsida kõnelejalalt küsimusi ning katkestada kohtukõne, kui väljutakse appellatsiooni piirest.“;

169) paragrahvi 337 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1 ja 2 nimetatud määrused on vaidlustatavad määruskaebuse korras.“;

170) paragrahvi 338 lõike 1 punkt 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt: „viga tõendite hindamisel“;

171) paragrahvi 338 punkt 4 tunnistatakse kehtetuks;

172) paragrahvi 341 lõikest 2 jäetakse välja tekstiosa „või 11“;

173) paragrahvi 346 punkti 2 täiendatakse pärast tekstiosa „nimetatud juhul“ tekstiosaga „, pidades silmas §-s 15¹ sätestatut“;

174) paragrahvi 383 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Määruskaebusega võib vaidlustada kohtueelses menetluses, esimese ja teise astme kohtumenetluses ning täitemenetluses koostatud kohtumääruse, kui selle määruse vaidlustamine määruskaebuse korras on käesolevas seadustikus ette nähtud.“;

175) paragrahvi 384 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui käesolev seadustik ei sätesta teisiti, on maakohtu määruse peale määruskaebuse esitamise õigus kohtumenetluse pooltel, samuti menetlusvälisel isikul, kui kohtumäärusega on piiratud tema õigusi või seaduslikke huve.“;

176) paragrahv 385 tunnistatakse kehtetuks;

177) paragrahvi 387 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Määruskaebus esitatakse 15 päeva jooksul alates päevast, mil isik sai vaidlustatavast kohtumäärusest teada või pidi teada saama, vaidlustatava kohtumääruse teinud kohtule, kui käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 2¹ ei ole sätestatud teisiti.“;

178) paragrahvi 387 lõike 2 sissejuhatavas lauseosas asendatakse tekstiosa „arestimise, ametist kõrvaldamise ja jälitustoiminguks loa andmise“ tekstiosaga „arestimise ja ametist kõrvaldamise“;

179) paragrahvi 387 täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:

„(2¹) Kui määruskaebuse esitamise õigusest on enne määruskaebuse esitamise tähtaja möödumist loobunud kõik määruskaebuse esitamise õigust omavad isikud, ei saa kohtumäärust enam määruskaebuse korras vaidlustada.“;

180) paragrahvi 390 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Ringkonnakohus vaatab määruskaebuse läbi selle saamisest alates kümne päeva jooksul.“;

181) paragrahvi 390 täiendatakse lõikega 3¹ järgmises sõnastuses:

„(3¹) Kui ringkonnakohus ei pea kohtuistungil korraldamist vajalikuks, vaadatakse määruskaebus läbi kirjalikus menetluses. Menetlusosalisel on õigus nõuda kohtuistungil pidamist vahistamise ja vahistamisest keeldumise, vahistamise tähtaja pikendamise või sellest keeldumise, väljaandmisvahistamise, isiku raviasutusse sundpaigutamise, vara arestimise, posti- või telegraafisaadetise arestimise ja ametist kõrvaldamise määruse peale esitatud määruskaebuse läbivaatamiseks.“;

182) paragrahvi 390 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(4) Kui määruskaebust vaadatakse läbi kohtuistungil, kutsutakse ringkonnakohtusse määruskaebuse esitaja, tema kaitsja või esindaja ja prokurör. Nimetatud isikute ilmumata jäämine ei takista määruskaebuse läbivaatamist.“;

183) paragrahvi 395¹ täiendatakse lõikega 9 järgmises sõnastuses:

„(9) Määrus, millega lahendatakse taotlus psühhiaatrilise sundravi kohaldamise menetlusele allutatud isiku vahistamiseks, on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

184) paragrahvi 402 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Määrus, millega kohus lõpetab kriminaalmenetluse, on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

185) paragrahvi 402¹ täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Psühhiaatrilise sundravi kohaldamise muutmise määrus on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

186) paragrahvi 403 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„(6) Määrus, millega otsustatakse psühhiaatrilise sundravi kohaldamise lõpetamine, on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

187) paragrahvi 413 tekst loetakse lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõikega 2 järgmises sõnastuses:

„(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud määrus on vaidlustatav määruskaebuse korras.“;

188) seadustiku 18. peatüki 2. jagu täiendatakse §-ga 421² järgmises sõnastuses:

„§ 421². Määruskaebeõigus

Käesolevas jaos nimetatud määruste peale, millega täitmiskohtunik loobub karistuse täitmisele pööramisest, võib prokuratuur esitada määruskaebuse. Määruskaebuse lahendamisel tehtud ringkonnakohtu määrus ei ole vaidlustatav.“;

189) paragrahvi 432 lõige 3² tunnistatakse kehtetuks;

190) paragrahvi 432 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

„(5) Määruse peale, millega täitmiskohtunik lahendab süüdimõistva otsuse täitmisel tekkinud küsimused, võib prokuratuur ja muu menetlusosaline, keda määrus puudutab, esitada määruskaebuse. Määruskaebuse lahendamisel tehtud ringkonnakohtu määrus ei ole vaidlustatav.“;

191) paragrahvi 470 täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:

„(7) Vara väljaandmise määruse võib vara omanik või valdaja esitada määruskaebuse.“;

192) paragrahvi 489¹¹ täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Isik, kelle huve tunnustatav otsus puudutab, võib kohtumääruse peale, millega otsustati välisriigi kohtuotsuse või muu asutuse otsuse tunnustamine ja täitmisele pööramine, esitada määruskaebuse.“;

193) paragrahvi 508³ täiendatakse lõikega 7 järgmises sõnastuses:

„(7) Kohtumääruse peale, millega otsustati Euroopa lähenemiskeelu kohaldamine, võib määruskaebuse esitada isik, kelle suhtes lähenemiskeeldu kohaldati, ja prokuratuur.“.

§ 2. Kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seaduse muutmine

Kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) seadust täiendatakse paragrahviga 2⁶ järgmises sõnastuses:

„§ 2⁶. Kaebeõiguse sätete kohaldamine pärast 2025. aasta 1. jaanuari

(1) Enne 2025. aasta 1. jaanuari kriminaalmenetluse seadustiku 8. peatüki 5. jao sätete alusel prokuratuuri või uurimisasutuse tegevuse peale esitatud kaebused menetletakse lõpuni 8. peatüki 5. jao sõnastuse järgi, mis kehtis 2024. aasta 31. detsembril.

(2) Enne 2025. aasta 1. jaanuari esitatud määruskaebuse lahendamisel lähtutakse määruskaebeõiguse tuvastamisel määruskaebuse esitamise ajal kehtinud kriminaalmenetluse seadustiku sõnastusest.

(3) Kriminaalmenetluse seadustiku § 15 lõige 3 ega § 321 lõige 7 ei piira enne 2025. aasta 1. jaanuari kohtumenetluses aset leidnud menetlusrikkumistele tuginemist.“;

§ 3. Riigilõivuseaduse muutmine

Riigilõivuseaduse § 22 lõike 1 punktis 15 asendatakse tekstiosa „§ 244¹“ tekstiosaga „§ 234¹, § 244¹ või § 263¹ lõike 1“.

§ 4. Riigi õigusabi seaduse muutmine

Riigi õigusabi seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 6 lõike 2² sissejuhatavast lauseosast jäetakse välja tekstiosa „piiratud teovõimega“;

2) paragrahvi 6 lõike 2² punkti 1 täiendatakse pärast tekstiosa „eeldada, et“ tekstiosaga „piiratud teovõimega“;

3) paragrahvi 6 lõiget 2² täiendatakse punktiga 4 järgmises sõnastuses:

„4) kannatanu olulised huvid ja õigused võivad advokaadi abita jääda kaitseta.“;

4) paragrahvi 10 lõiget 5 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Kriminaalmenetluse seadustiku § 41 lõikes 3 sätestatud juhul võib taotluse riigi õigusabi määramiseks esitada prokuratuur.“.

§ 5. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2025. aasta 1. jaanuaril.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn 2024
Algatab Vabariigi Valitsus